

محدود می‌شود، حتی سالهاست که در زمینه باستان‌شناسی که روزگاری در انحصار فرانسویان بود، هیچ کار تازه‌ای انجام نگرفته است.

● «مانت» از دیدگاه زبان‌شناسی: آماري موثقي

پژوهشی دربارهٔ واژهٔ «مانت» و مشابهتهایی که در زبانهای گوناگون در زمینه نامگذاری آن و باورهای مردم در این مورد وجود دارد.

● کتابشناسی

۱- کتابهای تازه

۲- نگاهی به مجلات (باستان‌شناسی و تاریخ، تحقیقات اسلامی، زبان‌شناسی، فرهنگ، فصلنامهٔ تحقیقات جغرافیایی، معارف، نشر دانش).

● اخبار علمی، فرهنگی و هنری

مرکز تحقیقات کامپیوتر علوم اسلامی

● سعدی و برخی از داستانسرایان فرانسوی: جواد حدیدی

سعدی نخستین شاعر و نویسنده بزرگ ایرانی است که فرانسویان از راه ترجمه آثارش با وی آشنا شدند. گلستان در ۱۶۲۴ به وسیله آندره دوریه به زبان فرانسوی درآمد و بسیار زود به محافل ادبی راه یافت، چنان که در همان قرن هفدهم، برخی از شاعران و داستانسرایان بزرگ فرانسوی، مانند لافونتن، به اقتباس از آن پرداختند. به خصوص لافونتن، از گلستان سعدی بهره بسیار گرفته و بدین منظور شیوه‌های مختلف به کار برده است. گاه عین حکایات سعدی را - بدون ذکر مأخذ - نقل کرده سپس در شرح نتیجه آن به تفصیل سخن گفته است. گاه نیز برای ساختن قصه‌ای، از چندین حکایت گلستان و احیاناً کلیه و دمنه، و یا آنچه در سفرنامه‌های مربوط به ایران خوانده بود، بهره گرفته است. پس از لافونتن، سنس، لو بایی، سن دونا، و برخی دیگر از داستانسرایان فرانسوی نیز، موضوع رمانها و یا مجموعه داستانهای خود را از سعدی اقتباس کرده‌اند.

● ایران معاصر در تحقیقات فرانسویان: برنار اورکاد

برخلاف رشته‌های باستانشناسی و تاریخ کهن ایران که از دیرباز مورد توجه خاورشناسان فرانسوی بوده، مسائل مربوط به اوضاع اجتماعی ایران چندان توجه ایشان را جلب نکرده است. حتی مطالعات فلسفی و عرفانی ایران نیز در فرانسه عمر درازی ندارد، و آنچه در این زمینه انجام گرفته حاصل دلبستگی و کوشش معدودی دانشمندان چون هانری کرین بوده است. فقط در سالهای اخیر برخی پژوهندگان فرانسوی علاقه‌مند به ایران، به مطالعه در رشته‌هایی مانند جغرافیا (طبیعی و انسانی) و جامعه‌شناسی ایران پرداخته‌اند. برنار اورکاد در مقاله خود گزارش محققانه و جامعی از فعالیتهایی که در این زمینه انجام گرفته، ارائه داده است. فهرست نسبه مفصلی از کتابها و مقالات مربوط به این تحقیقات بر جامعیت مقاله می‌افزاید.

● بررسی انتقادی کتاب تحقیق درباره سعدی اثر هانری ماسه: جعفر آقایانی چاوشی

هانری ماسه، خاورشناس نامدار و برکار فرانسوی، تحقیقات فراوان و گرآندری درباره فرهنگ و ادب فارسی و تاریخ آن انجام داده است که کتاب تحقیق درباره سعدی از آن جمله است. این کتاب که در سال ۱۹۱۹ میلادی / ۱۲۹۸ خورشیدی منتشر شده کامل‌ترین تحقیقی است که تا به امروز درباره زندگی، آثار و اندیشه‌های شیخ مصلح‌الدین سعدی به زبان فرانسوی انجام گرفته است. اما در عین حال خالی از نقص نیست. جعفر آقایانی چاوشی در مقاله خود برخی از این کاستیها را برشمرده و تجزیه و تحلیل کرده است. گفتنی است که کتاب تحقیق درباره سعدی در سال گذشته زیر همین عنوان توسط استاد غلامحسین یوسفی و محمد حسن مهدوی اردبیلی به فارسی ترجمه و وسیله انتشارات توس چاپ و منتشر شده است.

● وضعیت کنونی ایران‌شناسی در فرانسه: دومینیک ترابی

ایران‌شناسی در فرانسه، در مقایسه با آنچه در آلمان، امریکا، انگلیس... انجام گرفته و می‌گیرد، چندان پیشرفته و پرمایه نیست و به زمینه‌های مخصوص محدود می‌شود. واری دقین نشریه سالانه چکیده‌های ایرانی (که به همت انستیتوی فرانسوی تحقیقات ایرانی چاپ می‌شود) سهمی را که در این کشورها جهان در این امر دارند، خوب نشان می‌دهد. از این بررسی چنین برمی‌آید که توجه پژوهندگان فرانسوی به مطالعات ایرانی اولاً تابع نوسانات سیاسی است و ثانیاً به رشته‌های معینی مثل جامعه‌شناسی و جغرافیا

خلاصه مندرجات

● پیشگفتار: جواد حدیدی

لقمان در حالی چهارمین سال زندگی فرهنگی خود را پشت سر می‌گذارد که برخی از مطبوعات فرانسوی به معرفی آن پرداخته مقالاتی درباره محتوای شماره‌های پیشین آن منتشر کرده‌اند. به دنبال انتشار این مقالات، مراکز فرهنگی و خاورشناسی جهان نیز خواهان مبادله نشریات خود با مجله لقمان شدند. این امر ما را بیش از پیش به ادامه راهمان در اشاعه فرهنگ ایران اسلامی برمی‌انگیزد، راهی که پیمودن آن بدون همکاری صمیمانه استادان و پژوهندگان ارجمند میسر نمی‌گردد.

● مفاهیم عقل و جنون در عقلاء المجانین: نصرالله پورجوادی

ابوالقاسم حسن واعظ نیشابوری، یکی از مفسران و محدثان و ادیبان نامدار نیشابور، در نیمه دوم قرن چهارم هجری کتابی به نام عقلاء المجانین در شرح حالات و نقل داستانهای کسانی که در تمدن اسلامی به «عاقلان دیوانه» مشهور بوده‌اند، تصنیف کرده است. تاریخ پیدایش اصطلاح «عاقل مجنون» به درستی معلوم نیست، اما نمونه کسانی که در کمال عاقلی دیوانه می‌نموده‌اند، در صدر اسلام وجود داشته و رفتار آنان سرمشق برخی دیگر از مسلمانان، که تا حمله مغول در گوشه و کنار ایران و جامعه اسلامی دیده می‌شده‌اند، قرار گرفته است. رفتار، گفتار و پندار شگفتی آور اینان - که خلاف روش معمول در جامعه بوده - توجه عارفان، فیلسوفان و دانشمندان آن روزگار را نیز جلب کرده است، چنان که بسیاری از بزرگان، با شیوه‌های فکری گوناگون، همچون ابن سینا، ابن عربی، ابن خلدون در آثار خود به احوال آنان اشاره‌های کوتاه و بلند کرده‌اند. مطالعه و بررسی این حالات و نیز تحلیلی از کتاب عقلاء المجانین موضوع مقاله حاضر است (اصل فارسی مقاله قبلاً در معارف، دوره چهارم، شماره ۲، آبان ۱۳۶۶، صص ۳۸-۷ چاپ شده است).